

O p o n e n t s k ý p o s u d e k

na disertační práci předloženou na Právnické fakultě UK

Jméno disertanta: JUDr. Antonín Lojek

Název práce: České azylové právo od 16. do 18. století

Rok předložení: 2011

Dopisem děkana Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze ze dne 31. 5. 2011 jsem byl jmenován oponentem disertační práce JUDr. Antonína Lojka *České azylové právo od 16. do 18. století* předložené v rámci doktorského studijního programu na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. V této souvislosti podávám na jeho disertační práci následující oponentský posudek.

Předkládaná disertační práce, zpracovaná pod vedením školitelky prof. JUDr. PhDr. Karoliny Adamové, DSc., se, jak už z jejího názvu vyplývá, zabývá problematikou českého azylového práva v období od 16. do 18. století.

Autor dal své disertační práci jasnou a logicky koncizní strukturu, která umožňuje průběžnou dobrou orientaci v traktované problematice.

První část (*Základní pojmový aparát*) vymezuje pojmy nezbytné k uchopení dané problematiky. Vedle pojmu azylu samého a jeho klasifikace (interní a externí azyl, místní, osobní a časový azyl) a azylového práva pojednává o kanonických sankcích za jeho porušení (zejm. exkomunikace).

Druhá část (*Formy azylového práva*), která představuje těžiště disertační práce, analyzuje jednotlivé typy azylů podle subjektů poskytovatele, event. podle adresáta azylu: azylové právo církevní, světské azylové právo diplomatické, azylové právo vybraných národnostních a náboženských menšin a sociálních skupin a konečně politické azylové právo. Autor zde přitom náročným, nicméně zdařilým způsobem kombinuje hledisko věcné s hlediskem chronologickým.

Vedle toho práce obsahuje úvod, závěr, výkaz bibliografie, jmenný i věcný rejstřík a anglické i české resumé. Práce je opatřena přiměřeným poznámkovým aparátem a má celkem 163 číslované strany.

Disertační práce je zajímavá už svým zaměřením. Azyl totiž patří k právním institutům, který prolíná jak právem kanonickým, tak právem světským (v tomto případě českým) a který byl v průběhu dějin předmětem nejednoho sporu mezi mocí církevní a světskou.

Práce zahrnuje období českých právních dějin (od stavovské monarchie ke státnímu absolutismu), v němž obecně došlo k podstatným změnám v českém právu; a na tomto pozadí autor analyzuje vývoj práva azylového v zemích Koruny české. Zastavuje se tedy před stoletím devatenáctým, které je z hlediska azylu přelomovým obdobím; v něm se totiž v Evropě završuje proces formování moderních států, a jednou z jeho myšlenek byla právě idea mocenského monopolu státu, s níž ostře kolidovala dosavadní pluralita subjektů poskytujících azyl. Poskytování azylu se (teprve) tehdy stává prerogativou suverénního státu v rámci jeho (tj. státních) hranic.

Autor, se však problematikou azylového práva v 19. století obecně (mimo jiné v rámci grantu GAUKu) již zabýval, takže se lze těšit na jeho další odborné výstupy v této oblasti. Autor přitom vychází z veskrze správného předpokladu, který zvláště v současné době nelze dost zdůraznit, že ani recentním právním institutům nelze beze zbytku porozumět bez odpovídající znalosti jejich kořenů. Nicméně, jak autor v úvodu konstatuje, problematika evropského azylového práva po vídeňském kongresu je – oproti předchozím obdobím – do značné míry vědecky prozkoumána.

Autor se zadaného tématu zhostil lege artis a prokázal hluboké znalosti problematiky azylového práva. Při zpracování své disertační práce, jakkoli se tato týká českých právních dějin, použil úctyhodné množství publikovaných i nepublikovaných pramenů a literatury nejen domácí, nýbrž i cizojazyčné (především německé, dále francouzské a anglické). Přesto, alespoň pokud je mi známo, je jeho práce prvním monografickým zpracováním azylového práva v zemích Koruny české v uvedeném období a představuje tedy vítané vědecké novum v oblasti českých právních dějin.

K posuzované disertační práci nemám z obsahového hlediska žádné připomínky, které by doporučovaly její doplnění nebo úpravu některých jejích úseků. Snad jen tvrzení, že „církve totiž postupem doby začala odstupovat od zásadního odmítání trestu smrti“ (s. 69) je poněkud zjednodušené, resp. vyžadovalo by podrobnějšího vysvětlení. Obecně lze konstatovat, že předložená disertace jednoznačně prokazuje kandidátovu způsobilost k vědecké práci.

Z formálního hlediska lze práci vytknout, že v úvodu se autor nezmiňuje (jak je to v pracích tohoto typu obvyklé) o vědecké metodě či metodách, jichž hodlá při zpracování tématu použít. Rovněž bych v úvodu očekával jasnější vyčtení cíle práce, přičemž závěr by měl obsahovat odpověď na otázku, jak se disertantovi tohoto cíle podařilo dosáhnout; závěr má však v této podobě spíše charakter resumé. Je také škoda, že v práci se nepodařilo odstranit všechny překlepy, které působí někdy rušivě (zvláště chyby v příčestí minulém – tak např. na s. 5, 25, 26 atd.). Rovněž některé překlady latinských textů do češtiny (např. na s. 19 a 31) jsou velmi nepřesné až chybné. Protože předpokládám, že práce vyjde tiskem, byla by vítanou jazyková korektura.

Tyto formální nedostatky ovšem nijak nesnižují vysokou odbornou úroveň předkládané disertační práce.

Z á v ě r :

S ohledem na to, co bylo výše uvedeno, posuzovanou disertační práci velmi rád doporučuji k obhajobě.

Praha 2011-06-19

prof. JUDr. Ignác Antonín Hrdina, DrSc.,
oponent